

AZ ÁLLAMALAPÍTÁS

kötelező: TK 9. 126–132.

1. Géza

- törzsfők, nemzetségfők megtörése → kp-i hatalom
→ Esztergom
- ∞ Sarolt = erdélyi Gyula leánya (féktelen természet, erős temperamentum)
Veszprém → királynéi város
- külp.: béke → térítők, pl. Szt. Adalbert
- 996: Pannonhalma – bencés mon.
- fia, Vajk ker. nevelés ∞ bajor Gizella
- „2 istennek szolgál”

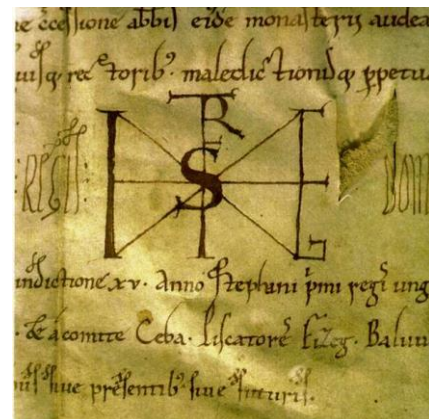
2. István biztosítja a hatalmat

- **primogenitúra** ←→ törzsfők
- Somogy – Koppány
Sarolt kezét akarja
997: István német segítséggel legyőzi
- Erdély – Gyula
- Marosvár – Ajtony
- Mátra – Aba Sámuel meghódol → nádor

→ 1000. dec. 25. vagy 1001. jan. 1. – megkor. II. Szilveszter pápa } egyetértésével
III. Ottó cs.

3. (Írásos) források

- István két tvkönyve (TK 129., 130., 131. o.– szemelvények)
- 14. századi krónikakompozíció
- Intelmek (Imrének)
- legendái (3) 1083 – szentté av.
Szent Jób
- kevés fennmaradt oklevél – pl. pannonhalmi kiváltságlevél

4. István államszervezése – frank mintára

- pénzverés
- törvénykezés
- oklevéladás
- **vármegye**: a magyar állam területi közigazgatási egysége, vezetője az **ispán**
↳ funkciói: ...

központja a vár

↳ **földvár**, pl. Szabolcs, Borsod

udvarház – javak gyűjtése (👑 **itineráns életmódja**)

királyi vármegye

← a terület zöme 👑-i birtok

← az igazgatásban a 👑-i hatalom túlsúlya érvényesül

frank mintára, fokozatosan épül ki

- királyi tanács
- nádor** – Aba Sámuel
 - ↳ legmagasabb magyar feudális méltóság a király helyettese gazdasági, bírói szerep
- az állam ismertetőjegyei (általánosságban):
 - a lakosok területi alapon való szervezése (a vérségi / nemzetségi helyett)
 - a szabad köznéptől elkülönülő fegyveres erő biztosítja a király politikai hatalmát az új rendszer hosszú távon hatékonyabb kell hogy legyen az előzőnél

5. Önálló magyar egyházszervezet (||-osan a világi államszervezéssel)

- tized** = decima = dézsma
- birtokadományok az egyháznak
- keresztény életvitel: vásárnap
10 falu 1 templom
- egyházmegyék**
 - esztergomi érsekség > kalocsai érsekség
 - + Gy, V, P, V, E + Cs, B, E (Gyulafehérvár)
 - ↳ Szt. László székhelyét (Nagy)váradra helyezi át
- Székesfehérvár: **társaskáptalan**
- bencések: Pannonhalma (996, Géza) + más monostorok alapítása

6. Külpolitika

- István békére törekszik
- NR-i Cs – 1030: támadás – **felégetett föld taktikája**
- István húga ∞ Orseolo Ottó (velencei doge)
 - ↳ fia, Péter a trónörökös ← Imre 1031† (vadkan?)
 - Vazul megvakíttatása, fülébe Pb(f), fiai száműzetésbe

7. Koronázási ékszerek

a) Szent Korona

- **corona Latina:** felső
- **corona Graeca:** alsó – VII. Dukasz Mihály
- zománcképek, drágakövek, igazgyöngyök
- összeillesztés: ?
- ferde †

b) jogar: ...

c) országalma: ...

d) palást: ...

e) kard: ...

f) kesztyű

g) saru

h) harisnya

} elrothadtak
1849–1853: Orsovánál a földbe ásva (Szemere Bertalan)

